

551.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Spraw Wewnętrznych

z dnia 23 czerwca 1923 r.

o czasie pracy w zakładach handlowych.

Na mocy art. 19 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. r. 1920, № 2, poz. 7), oraz art. 3 ustawy z d. 14 lutego 1922 r. zmieniającej ustawę z d. 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. № 14, poz. 127) zarządza się co następuje:

§ 1. Rozporządzenie niniejsze obejmuje następujące zakłady:

- a) sklepy, stragany oraz wszelkie inne miejsca zawodowej sprzedaży towarów,
- b) kantory pralni, farbiarni i przedsiębiorstw przewozowych, prywatne biura pośrednictwa pracy, lombardy, sale licytacyjne, antykwaryjaty, salony i wystawy ze sprzedażą dzieł sztuki, starożytności i t. p. o charakterze przedsiębiorstw handlowych oraz zakłady pogrzebowe,

- c) jadalnie, do których zalicza się: restauracje, cukiernie, kawiarnie, mleczarnie, piwiarnie, winiarnie, miodarnie, garkuchnie, bary, kuchnie publiczne, bufety, szynki, traktjernie, karczmy, gospody.

§ 2. Przepisom niniejszego rozporządzenia nie podlegają:

- a) apteki,
- b) wszelkiego rodzaju wystawy o charakterze artystycznym lub kulturalnym,
- c) sprzedaż, dokonywana wyłącznie na cele społeczne, o ile przy niej nie są zatrudnieni pracownicy na podstawie najmu pracy.

§ 3. W myśl ustawy z d. 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu pracownicy zakładów, wymienionych § 1, nie mogą być zatrudniani dłużej niż 8 godzin na dobę, w sobotę zaś dłużej niż 6 godzin na dobę, a ogólny czas pracy nie może przekraczać 46 godzin na tydzień.

Pracownicy zatrudnieni w sobotę przez 8 godzin na dobę, zgodnie z przepisami art. 9 ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu, mają otrzymać w zamian jeden dzień wolny od pracy po upływie miesiąca lub dwa tygodnie po upływie roku, opłacone według zwykłych norm wynagrodzenia danego pracownika; czasu tego nie wlicza się do urlopu,

przysługującego pracownikom na podstawie ustawy, umowy lub zwyczajów miejscowych.

§ 4. Najdalej po każdym sześciu godzinach pracy pracownikom, zatrudnionym w zakładach, wyszczególnionych w § 1, winna być zapewniona co najmniej jednogodzinna przerwa, podczas której pracownik może opuścić miejsce pracy.

§ 5. Zgodnie z ustępem 3 art. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu, w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 14 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. № 14, poz. 127), czas sprzedaży towarów i otwarcia zakładów, objętych niniejszym rozporządzeniem, nie może przekraczać dziesięciu godzin dziennie. Ograniczeniu temu nie podlegają jadalnie.

§ 6. Władze samorządowe, powołane do określenia godzin otwierania i zamykania zakładów, objętych niniejszym rozporządzeniem, nie mogą nakazać zamykania zakładów w czasie przerwy obiadowej. Dobrowolne zamykanie zakładów handlowych w porze obiadowej nie uprawnia do odpowiedniego przedłużenia wzamian za to godzin otwarcia.

§ 7. Kioski i budki, w których podają do wypicia na miejscu wodę sodową, wody mineralne lub napoje chłodzące i nie sprzedają innych towarów, mogą być otwarte w czasie od 1 kwietnia do 30 września włącznie w tych samych godzinach co jadalnie.

W czasie zaś od 1 października do 31 marca włącznie do zakładów tych stosują się przepisy § 5.

§ 8. Sprzedaży towarów w sklepach, połączonych z jadalniami lub z przedsiębiorstwami, niepodlegającymi niniejszemu rozporządzeniu, wolno dokonywać tylko w godzinach, określonych dla samodzielnych sklepów tej samej gałęzi handlu.

W innych godzinach miejsce sprzedaży towarów musi być w tych sklepach zamknięte i dla kupujących niedostępne.

§ 9. O ile w chwili zamykania sklepu lub miejsca sprzedaży towarów znajduje się tam kupujący, mogą być oni jeszcze obsłużeni.

§ 10. Godziny otwierania i zamykania zakładów, objętych niniejszym rozporządzeniem, winny być ustalone w granicach od godz. 5 do godziny 21. Ograniczeniu temu nie podlegają jadalnie.

§ 11. Powiatowe władze samorządowe, a w miastach wyłączonych ze związku powiatowego rady miejskie określają dla poszczególnych miejscowości godziny otwierania i zamykania zakładów, objętych niniejszym rozporządzeniem, jednolicie dla każdego rodzaju zakładów po wysłuchaniu stron zainteresowanych.

§ 12. Uchwały powiatowych władz samorządowych, względnie rad miejskich w przedmiocie określenia godzin otwierania i zamykania zakładów, objętych niniejszym rozporządzeniem, winny być przed ogłoszeniem przedstawione Okręgowym inspektorom pracy w celu stwierdzenia zgodności uchwał z obowiązującymi przepisami.

§ 13. W myśl art. 10 ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu, praca w zakładach, wymienionych w § 1 p. a i b niniejszego rozporządzenia jest w niedziele i święta wzbroniona z wyjątkiem wypadków, objętych art. 11 tejże ustawy.

Jadalnie mogą być w niedziele i święta otwarte w tych samych godzinach co w dni powszednie.

§ 14. Za mleczarnie i kwiaciarnie, które w myśl punktu a art. 11 ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu mogą być otwarte w niedziele i święta do godz. 10 rano, uważa się tylko sklepy, zajmujące się sprzedażą mleka i przetworów mlecznych lub sprzedażą kwiatów naturalnych z wyłączeniem wszelkich innych towarów.

§ 15. W niedziele i dni świąteczne, o ile powiatowa władza samorządowa względnie rada miejska uzna to za potrzebne, mogą być otwarte zakłady pogrzebowe oraz może być dozwolona sprzedaż detaliczna:

1) słodczy, owoców, kwiatów i wyrobów tytoniowych w miejscach widowisk i zabaw publicznych przez cały czas ich trwania oraz w ogrodach i parkach publicznych,

2) przy cmentarzach kwiatów, świec oraz przedmiotów, służących do ozdoby grobów,

3) gazet i czasopism w sklepach i kioskach, zajmujących się wyłącznie tylko sprzedażą gazet i czasopism,

4) dewocjonalji, o ile nie jest połączona ze sprzedażą innych towarów.

§ 16. Pracownicy zatrudnieni dłużej niż przez 3 godziny w niedziele i dni świąteczne w zakładach, objętych niniejszym rozporządzeniem, w których praca w dni te jest dozwolona, winni otrzymać w tygodniu taką samą ilość godzin wolnych od pracy.

§ 17. Przedłużenie czasu pracy w zakładach, objętych niniejszym rozporządzeniem, dozwolone jest w wypadkach i na warunkach, wyszczególnionych w art. 6 punkt a i b ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu.

§ 18. Praca w godzinach nadliczbowych, przewidziana w poprzednim paragrafie niniejszego rozporządzenia, ma być wynagradzana co najmniej 50% dodatkiem do płacy normalnej. Za godziny nadliczbowe ponad dwie godziny dziennie oraz za pracę w godzinach nadliczbowych, przypadających na noc lub niedzielę i święta, dodatek ten ma wynosić co najmniej 100%.

§ 19. W wykazach godzin nadliczbowych, prowadzonych przez zakłady, objęte niniejszym rozporządzeniem, w myśl art. 7 ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu, winien być wskazany dzień, w którym odbywała się praca w godzinach nadliczbowych, rodzaj wykonywanej pracy oraz wysokość płacy za godziny nadliczbowe, zgodnie z art. 16 wymienionej ustawy.

§ 20. Nadzór nad wykonaniem przepisów niniejszego rozporządzenia w zakresie przestrzegania norm czasu pracy, ustalonych ustawą o czasie pracy

w przemyśle i handlu, należy do inspektorów pracy, a w zakresie przestrzegania uchwał władz samorządowych w przedmiocie godzin otwierania i zamykania zakładów handlowych do inspektorów pracy i organów Policji Państwowej.

§ 21. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z tą chwilą tracą moc obowiązującą: rozporządzenie wykonawcze Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu z dnia 22 marca 1921 r. o czasie pracy w zakładach handlowych, do ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r., o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. № 47, poz. 291), rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 10 listopada 1921 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie czasu pracy w zakładach handlowych w dni targowe i jarmarczne (Dz. U. R. P. № 92, poz. 681) oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu z dnia 1 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zmiany rozporządzenia wykonawczego z d. 22 marca 1921 r., o czasie pracy w zakładach handlowych (Dz. U. R. P. № 27, poz. 223).

Kierownik Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej:
L. Darowski

Minister Przemysłu i Handlu: *W. Kucharski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Kiernik*
